

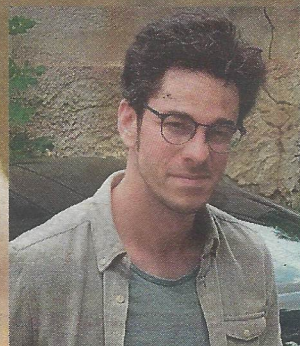
deník

HBBY

ZÁBAVA NEJEN PRO MUŽE

ROZHOVOR

**Marek
ADAMCZYK,**
herec

TÉMA

STAVÍME PLOT

ČERVENEC 2024

REPORTÁŽ • TEXT: DAVID NESNÍDAL • FOTO: AUTOR A ARCHIV DENÍKU

LOUČEŇ

Svět včerejška na dotek

Nikdy bych neřekl, že výhled na rovinatou krajinu může být zvlášť přitažlivý. Dokud mě nepřitáhl k oknu zámecké jídelny v Loučeni. Jako by mě mírně zšerelý sál nejdřív škádlil klamem – chvíli máte dojem, že se díváte na malbu krajiny, která vás vábí prohlédnout si ji zblízka. Když poznáte svůj omyl, jste už lapeni a rádi uděláte pár vrzavých kroků k oknu, z něhož se okouzlení rozhlédnete po Polabí.

Kastelán Vratislav Zákoutský přichází po zámeckých schodech k hotelu Maxmilian a z telefonického hovoru, který vede, je zřejmé, že řeší něco v souvislosti s Českým domem, který bude na olympiádě v Paříži prezentovat mimo jiné i naše památky. Kastelánův lehce stylový úbor nese znaky zámeckého nadelního. Zámek Loučeň, mimochodem pátý nejnavštěvovanější zámek u nás, už proslul svými tematickými prohlídkami a akcemi, na nichž ožívají příslušníci rodu Thurn-Taxisů, posledního šlechtického rodu, jemuž zámek v Loučeni patřil. Kníže Alexandr se svou ženou, osvícenou kněžnou Marií, však neožívají jen díky dobovým kostýmům. Tým kolem současné majitelky zámku Kateřiny Šrámkové a kastelána Vratislava Zákoutského se snaží, aby sympatickým způsobem skloubil kultivující vzhled do historie sídla a jeho obyvatel se zábavou, hrou a vtipem. Loučeň se výrazně orientuje na rodiny s dětmi a také na návštěvy školáků a dětských výprav. Zámek je již pětadvacet let opět v soukromých rukou a lze říci, že v těch nejlepších, protože na odkaz svých předválečných majitelů nezapomněl. Naopak, je na něj hrdý, umí s ním pracovat a – půjčímeli si příměr z garderoby – dává mu moderní, přitažlivou fazonu. Zásadní změnou, ke které nová majitelka přikročila nejen z ekonomického hlediska, je celoroční otevírací doba, která u našich památek není běžným zvykem.

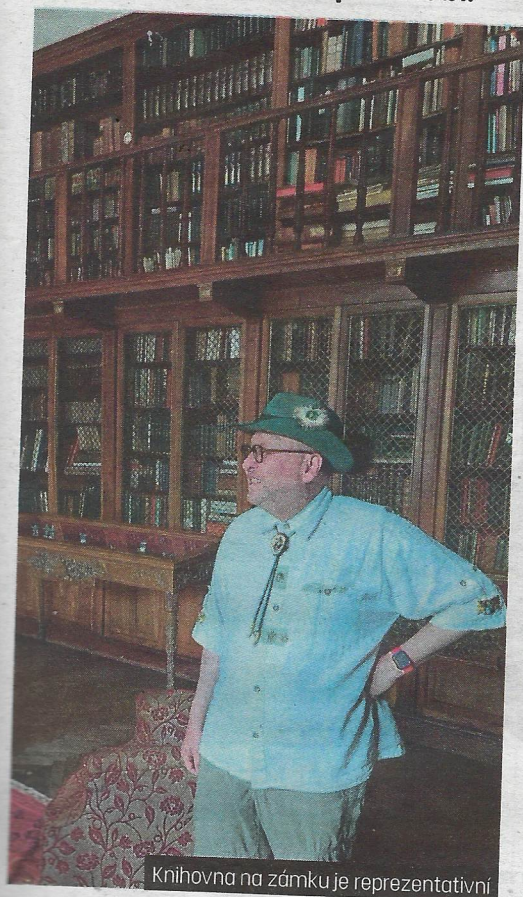
Z LÁSKY K MÍSTU

Kastelán Vratislav Zákoutský má nemalý podíl jak na zámecké dynamice, tak na atmosféře pohody a klidu, které vyznačují z celého areálu s rozlehlým zámeckým parkem. Je z lidí, na kterých hned vidíte, že svou práci milují. S nadšením, radostí i upřímnou úctou vypráví o příslušnících rodu Thurn-Taxisů, z nichž některé osobně zná. Rod spjatý nejen s Loučeni má zajímavý a pohnutý osud a Vratislav Zákoutský coby pedagog a historik ho také umí náležitě podat. Jeho rodina je navíc se zámek a jeho někdejšími pány spjatá už několik generací. „Můj praděd byl zámeckým lesníkem a myslivci byli i dědeček a táta. Odtud asi pochází i moje záliba v myslivosti, takže vedle kastelánství jsem i mysliveckým hospodářem v našem spol-

ku,“ říká pan Vratislav. Téma kulturní myslivosti je jedním z těch, které k zámku Loučeň také patří. „Přiznávám, že nejsem lovec a střelec, ačkoli vím, že lov k myslivosti nutně patří. Já na to jdu spíš cestou lásky k přírodě, k její flóře i fauně, k naší oboře, zvířatům, stromům v krásném parku. Ke všemu, co tady mám rád odjakživa.“

Vratislav Zákoutský pochází z nedalekých Mcel, kde jeho otec pracoval jako zootechnik. (Mcelský zámek, dnes rovněž známý a reprezentativní, je v soukromých rukou také od roku 1999, stejně jako Loučeň.) Na Loučeni je skoro od „novopočátku“. Kastelánstvím se logicky završila jeho věrná služba zámku, na němž zastával a dosud občas zastává různé pozice. „Začínal jsem jako pokladník na infocentru, na kterém někdy zaskočím i dnes, prováděl jsem zámek a nebo prodával ve stánku. Vždycky jsem tady točil zmrzlinu,“ říká mi kastelán před kioskem, kde upijíme kávu před procházkou parkem. Je krásné středeční odpoledne a zámek jako by oddychoval při siestě. Zaslouženě – dopoledne ho navštívilo na 450 školních a školkových dětí. „Měl jsem tu dneska tři školní skupiny,“ svěruje se Vratislav Zákoutský. „Jsem kantor, navíc vedu astronomický kroužek, takže to s dětmi celkem umím. Ale průvodcování je spíš za odměnu. Jinak jsem hlavně manažer, musím dohlédnout na to, aby všechno běželo a fungovalo, jak má, aby návštěvník dostal službu, jakou očekává.“

Loučeň jako soukromý zámek samozřejmě vychází vstříc současným přáním a požadavkům klientů – konají se tu svatby, pořádají firemní akce, oslavy nebo slavnosti, třeba právě myslivecké Svatohubertské. Milovníci romantiky se mohou ubytovat v Domečku knížete Alexandra nebo přímo na zámku. Moderní komfort nabízí hotel Maxmilian. „Těší mě, že atraktivita Loučene nemá težiště jen v samotném zámku, ale že lidé mají rádi náš park, který v pohodě nabídne odpočinek i třem tisícovkám návštěvníků. Vždycky říkám – přijďte pobýt, vezměte děti, přineste si piknik, nebo si ho kupte u nás, a udělejte si tady pěkný den. Když budete chtít, projděte si zámek, nebo si jen tak pohovte, koukejte do korun stromů a poslouchajte ptáky.“

Knihovna na zámku je reprezentativní

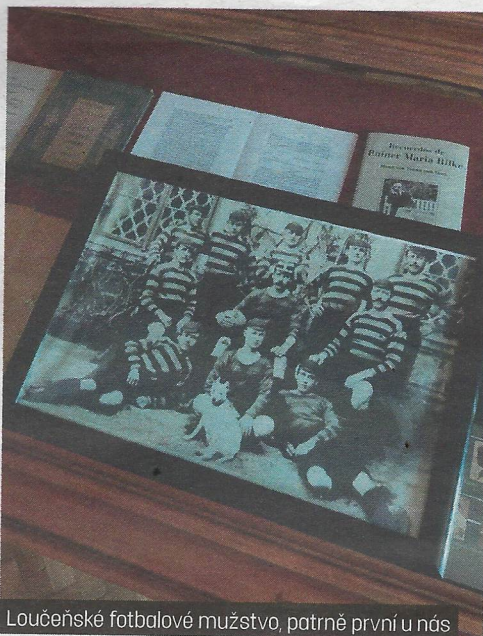
SÍLA PŘÍBĚHŮ

Loučeňský kastelán chová lásku nejen ke svému působišti, ale k českým památkám vůbec. „Šťastným řízením osudu se podařilo zachránit skoro celý původní mobiliář z Loučeň. Ale stejně mám na všech těch věcech nejraději jejich příběh. Je totiž součástí příběhu lidí, kteří je užívali. A tak je to i s celými zámky a hrady. Proto jsou pro mě naše památky nejkrásnější. Některé příběhy už jsou dopsané, jiné dosud rozepsané,“ říká Vratislav Zákoutský, který vedle kastelánství a myslivecké kamizoly na sebe vzal ještě funkci tajemníka Anopy – Asociace nestátních otevřených památek (ANOPA).

Zámek Loučeň je samozřejmě jedním z těch, kde si můžete užít známou Hradozámeckou noc, přestože jde o akci Národního památkového ústavu. „U nás a na Karlštejně navíc tu noc jedeme nonstop, takže děláme prohlídky i ve dvě, ve tři, ve čtyři v noci... Někdy se stane, že velcí romantici absolvují návštěvu Karlštejna v jednu – a ve čtyři přijedou ještě k nám,“ vzpomíná Vratislav Zákoutský. Zámek Loučeň má rád děti, a tak není divu, že oblíbenou akcí je Pohádkové léto. „U nás mu patří srpen. Vždy úterý, středa, čtvrtek a sobota. Letošní téma je Dětsví za Karla IV. Karel se po sedmi letech vrací z Francie do Čech, je jmenován markrabětem, vybírá si schopná pážata a nakonec je pasuje... Je to celodenní program, děti se cvičí v rytířských ctnostech, tuží sílu v přetahování, v zápasech s mečem, pak jsou zase tematické scénky, které opět střídají soutěže, a nakonec je pasování. Program je od deseti až do pěti odpoledne,“ přibližuje kastelán letní loučeňský tahák.

Pomalu procházíme velkorysým parkem, který je zároveň dendrologickou chloubou. Jeho výrazným prvkem a specialitou Loučeň je labyrintarium. Labyrintů a bludišť je dohromady dvanáct, jsou zasvěcena různým tématům a propojuje je naučná stezka. Autorem tohoto evropského unikátu je světový tvůrce labyrintů, Brit Adrian Fisher.

Na kraji velké travnaté plochy stojí replika polního stanu Jana Lucemburského. „Na tyto stany narazíte v Anglii. Nabídnou vám v nich dobové přenocování v přepočtu bratru tak za deset tisíc na noc. A pak zjistíte, že se ty stany vyrábějí u nás,“ ukazuje kastelán na bitevní přístřeší českého krále. Onou plochou, u níž stojí pruhovaný stan, je vlastně skutečné bitevní pole, i když pouze sportovní: „Tohle je historicky jedno z prvních fotbalových hřišť v Evropě, tedy mimo Anglii,“ říká Vratislav Zákoutský. Fotbal do Čech totiž přivezl nejstarší syn Thurn Taxisů

Loučeňské fotbalové mužstvo, patrně první u nás

Replika polního stanu Jana Lucemburského

Erich, který se s hrou seznámil během svých studií v Cambridgi, odkud se vrátil domů v roce 1889. V Loučeňi pak dal dohromady fotbalové mužstvo – zčásti ze svých anglických přátel, zčásti z místních – a hráli a trénovali na zmíněné louce v zámeckém parku. Dne 18. dubna 1893 pak na Císařské louce v Praze sehráli historicky první fotbalové utkání u nás – s týmem německé Regatty. Loučeňští fotbaloví novici sice se zkušenějšími Němci prohráli 5:0 (jejich jediný gól nebyl uznán pro ofsajd), přesto o nich vídeňský tisk psal jako o druhém nejsilnějším fotbalovém celku v monarchii... Nejstarší český fotbalový klub Sparta vznikl v témže roce v listopadu. Erichův zájem o fotbal však brzy polevil a nejstarší syn knížete Alexandra a jeho ženy Marie se orientoval na motorismus. Stanul v čele firmy Laurin a Klement a také byl jedním ze zakladatelů Českého klubu automobilistů.

LOUČEŇSKÝ GENIUS LOCI

Zámek Loučeň vtáhne návštěvníky do atmosféry roku 1925. „Tenhle rok je zvolen záměrně, protože je to doba, kdy Marie a Alexandr oslavili padesát let společného života,“ vysvětluje Vratislav Zákoutský. „Kníže byl sou-

Labyrinty a bludiště jsou velkým lákadlem Loučeň, říká Vratislav Zákoutský

časníkem T. G. Masaryka a s oblibou říkám, že když se oba narodili, lidstvo znalo jen koně, kolo a kočár, a když umírali, už se létalo přes oceán.“ Alexandr Thurn-Taxis zemřel v červenci 1939, jen pár týdnů před vypuknutím války. Kníže i kněžna byli nadšenými podporovateli umění, o Alexandrovi se ví, že byl i milovníkem života, žen a lovu. Zámek navštěvovaly významné umělecké osobnosti proslulé nejen v našich zemích, ale i v Evropě a ve světě. Mariiným chráněncem byl například básník Rainer Maria Rilke, který jí věnoval své slavné Duinské elegie. V roce 1899 navštívil Loučeň během své cesty po Evropě také americký spisovatel Mark Twain. Rád zde pobýval Bedřich Smetana, knížeťi věnoval z vděčnosti dvě dueta a ke klavírnímu křídlu, na němž velký skladatel na zámku hrál, lze v hudebním salonku usednout i dnes. „Je tady silný genius loci, který umocňuje i fakt, že uspořádání zámeckého interiéru je autentické a nábytek a věci původní. Jako by je zámečtí pání opustili včera,“ říká Vratislav Zákoutský. Jedním z témat, o němž se návštěvníci v tomto stylovém prostoru mohou něco dozvědět, je třeba prostředí tehdejšího salonu. Autorem zámecké expozice, která odpovídá dobovým fotografiím, je opět proslulý Brit – restaurátor historických památek, spisovatel a režisér Stephen Weeks.

Na odchodu zastihneme v chodbě u paty schodiště „pana komorníka“, který zasvěcuje půvabnou „schovanku“ do průvodcovské latiny. Je to dívka z blízkého gymnázia, která by loučeňským zámekem ráda provázela. Myslím, že s ní pan kastelán i komorník budou spokojeni a přejí dívce štěstí. Její úsměv si odnáším namísto květiny, kterou jsem chtěl kradmo utrhnout v parku, ale opanoval jsem sem. Stejně bych ale nejraději počkal, až všichni návštěvníci odejdou, a pak bych se usadil v okně v jídelně a jen se díval do Polabí – až do slunce západu. A byl by v tom čert, aby mě nenapadlo něco na tenhle způsob: „Návěje hodin. / To pozvolné mizení zdíva / i z domu, kde pobýval blažený klid. / Stálý van života. Z celého paláce zbývá / pár sloupů, jež dávno již nenesou štít.“ Dobře, tohle je Rilke, ale něco podobného by mě tady určitě napadnout muselo. •